

ΕΣΧΑΤΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΜΕΛΛΟΥΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

Το θέμα των **εσχάτων ημερών** και της **Δευτέρας Παρουσίας** του Κυρίου μας, είναι θέμα που έχει μελετηθεί πολλές φορές. Έχουν γραφεί πολλές θεωρίες -κυρίως θεολόγων- και ο κόσμος προσπαθεί να μάθει, τι ακριβώς επρόκειτο να γίνει εκείνες τις μέρες. Αυτό όμως που παραλείπουμε πολλές φορές, είναι να στραφούμε στις ερμηνείες μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας μας και είναι κρίμα, διότι ποια ερμηνεία θα μπορούσε να είναι ασφαλέστερη από την ερμηνεία ενός μεγάλου Ιεράρχη και Πατέρα της Εκκλησίας μας, όπως λόγου χάριν στην παρούσα μελέτη μας, του **Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου**;

Όταν ακούμε για τις έσχατες ημέρες και για την Δευτέρα Παρουσία, αναμφίβολα μας έρχονται τα λόγια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού στο νου, που είπε λίγες μέρες πριν το πάθος του στους μαθητές του. Τα λόγια αυτά, βρίσκονται στο εικοστό τέταρτο και εικοστό πέμπτο κεφάλαιο του Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον. Ο Κύριος τους έδειξε τα κτίρια του ναού και τους είπε, ότι δεν θα έμνε πέτρα πάνω σε πέτρα και ότι όλα θα καταστρεφόταν.

“Ενῶ δὲ καθότανε εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἦλθαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἰδιαιτέρως καὶ τοῦ εἶπαν, **«Πές μας, πότε θὰ γίνουιν αὐτὰ καὶ ποῖο εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἐλεύσεώς σου καὶ τῆς συντέλειαι τοῦ κόσμου;».**”

Ἡ ἐρώτησις ἦταν διπλή. Θέλησαν να μάθουν 1) πότε θα καταστρεφόταν ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ 2) πότε θα συνέβαινε ἡ «συντέλεια τοῦ κόσμου».

Ἐνῶ ὁ Ἅγιος Χρυσοστόμος ἐρμηνεύει τὰ λόγια τοῦ Κυρίου καὶ γιὰ τὴν πρώτη ἐρώτησις, στο παρῶν ἀρθρο θα παραθέσουμε τὴν ἐρμηνεία τοῦ γιὰ τὸ τι εἶπε ὁ Χριστὸς γιὰ τὴν συντέλεια τοῦ κόσμου, γιὰ τὴν έσχατες ἡμέρες καὶ γιὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ.

Τὰ ἀποσπάσματα που θα παραθέσουμε παρακάτω, πάρθηκαν ἀπὸ τὸν δωδέκατο τόμο τῆς συλλογῆς ΕΠΕ (ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ [ΠΑΤΕΡΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ»]), σελίδες 19-77, ἀπὸ τὴν ΟΣΤ' καὶ ΟΖ' ομιλίαι τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον.

Ευχόμαστε καλή ἀνάγνωσι!

ΕΣΧΑΤΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΜΕΛΛΟΥΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

«Τότε, ἐὰν σὰς πῆ κανεῖς, «Νά, ἐδῶ εἶναι ὁ Χριστὸς» ἢ «Ἐκεῖ», μὴ τὸν πιστέψετε. Διότι θὰ ἐμφανισθοῦν ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφήται καὶ θὰ κάνουν μεγάλα

θαύματα καὶ τέρατα, ὥστε νὰ πλανήσουν, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς. Ἴδου, σᾶς τὰ προεῖπα. Ἐὰν σᾶς ποῦν, «Νὰ, εἶναι εἰς τὴν ἔρημον», μὴ πηγαίnete, «Νὰ, εἶναι εἰς τὰ ἀπόμερα δωμάτια», μὴ πιστέψετε. Διότι ὅπως ἡ ἀστραπή βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ φαίνεται ἕως τὴν δύσιν, ἔτσι θὰ εἶναι καὶ ἡ ἔλευσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου εἶναι τὸ πτώμα, ἐκεῖ θὰ μαζευθοῦν οἱ ἀετοί.»

Αφού εσυμπλήρωσε τα περί των Ιεροσολύμων, μεταβαίνει και εις την ιδικήν Του παρουσίαν και λέγει τα σημεία της, τα οποία είναι χρήσιμα όχι μόνον εις εκείνους, αλλά και εις ημάς και εις όλους εκείνους οι οποίοι θα ἔλθουν μετά από ημάς. «Τότε», πότε; Εδώ, ὅπως εἶπα πολλές φορές, **το «τότε» δεν σημαίνει την χρονικήν συνέχειαν των ὧν εἶπε προηγουμένως.** Διότι ἐκεῖ που ἠθέλε να δηλώσῃ την συνέχειαν, προσέθεσε· «ευθέως μετά την θλίψιν των ημερῶν εκείνων». Εδώ ὅμως δεν εἶπε τα ἴδια, ἀλλά «τότε», δηλώνοντας ὅχι ὅσα θα συμβοῦν ἀμέσως **μετά ταῦτα, ἀλλά ἐκεῖνα που θα συμβοῦν εις τον καιρόν κατά τον ὁποῖον πρόκειται να γίνουν,** ὅσα θα εἶπῃ.

Ἔτσι και ὅταν λέγῃ· «Ἐν ἐκείναις ταις ἡμέραις παραγίνεται Ἰωάννης ο Βαπτιστής»¹, δεν εννοεῖ τον ευθύς ἀμέσως χρόνον, ἀλλά τον χρόνον μετά ἀπό πολλά ἔτη, ἐκείνον κατά τον ὁποῖον ἐγίνοντο αὐτά τα οποία ἐπρόκειτο να εἶπῃ. Διότι ἀφού ὠμίλησε περί της γεννήσεως του Ἰησοῦ και την παρουσίαν των Μάγων και τον θάνατον του Ἡρώδου, ἀμέσως λέγει· «ἐν ἐκείναις ταις ἡμέραις παραγίνεται Ἰωάννης ο Βαπτιστής», μολονότι εἶχαν ἐν τῷ μεταξύ παρέλθει τριάντα χρόνια. Ἀλλά εἶναι συνήθεια εις τὴν Γραφήν να χρησιμοποιή αὐτόν τον τρόπον. Ἔτσι και ἐδῶ· ἀφού ἀντιπαρήλθεν ὅλον τον χρόνον που θα μεσολαβήσῃ ἀπὸ τὴν ἀλῶσιν ὧν Ιεροσολύμων μέχρι των ἀρχῶν της συντελείας του κόσμου, ἀναφέρεται εις τον ὀλίγον προ της συντελείας χρόνον.

Τότε λοιπόν, λέγει, «**Τότε, ἐὰν σᾶς πῇ κανεῖς, «Νὰ, ἐδῶ εἶναι ὁ Χριστός» ἢ «Ἐκεῖ», μὴ τὸν πιστέψετε».** Κατὰ πρῶτον **τους κατατοπίζει με ἀσφάλειαν ὡς προς τον τόπον, ἀριθμῶν τα χαρακτηριστικά της δευτέρας παρουσίας Του και τα σημεία των πλάνων.** Διότι, δεν **θα ἔλθῃ** και τότε ὅπως ἐφανερῶθη τὴν προηγουμένην φορὰν εις τὴν Βηθλεέμ, και εις μιαν μικρὰν γωνίαν της οἰκουμένης και χωρὶς να τον γνωρίζῃ κανεῖς ἀπὸ τὴν ἀρχήν· ἀλλά **φανερὰ και με κάθε ἐπισημότητα και κατὰ τρόπον που να μὴ χρειάζεται να τον εξαγγείλῃ κανεῖς.** Δεν εἶναι δε μικρὸν σημεῖον αὐτὸ το να μὴ ἐρχεται ἀπαρατήρητος.

Παρατήρησε δε ὅτι ἐδῶ, ἐπειδὴ διευκρινίζει τον λόγον της παρουσίας Του, δεν ἀναφέρει τίποτε περί πολέμου, ἀλλά περί ἐκείνων οι οποίοι ἐπιχειροῦν να ἐξαπατήσουν. Διότι οι πλάνοι ἐπὶ της ἐποχῆς των Αποστόλων ἐξηπάτουν τους πολλούς· «διότι θα ἔλθουν, λέγει, και θα ἐξαπατήσουν πολλούς»· αὐτοὶ δε πρὶν ἀπὸ τὴν δευτέραν παρουσίαν Του, θα εἶναι πιο φαρμακεροὶ ἀπὸ ἐκείνους. Διότι, ὅπως λέγει· «**θα κάνουν τέρατα και σημεία, δια να παραπλανήσουν, εἰ δυνατόν, και τους ἐκλεκτούς».** Εδῶ **εννοεῖ τον ἀντίχριστον και ὑπαινίσσεται μερικὸς οι οποίοι θα τον διακονήσουν.** Περὶ αὐτοῦ και ο Παῦλος ομιλεῖ κατὰ τον ἴδιον τρόπον. Ἀφού τον ὠνόμασεν «ἀνθρωπον ἀμαρτίας» και «υἱὸν ἀπωλείας»², προσέθεσε· «**Ἡ ἔλευσις δε του ἀνόμου θα γίνῃ με τὴν ἐνέργειαν του Σατανὰ με κάθε δύναμιν και με ψευδῆ σημεία και τέρατα και με κάθε εἶδος ἀπάτης του κακοῦ μεταξύ των ἀνθρώπων που χάνονται»**³. Και κύττα πῶς τους προφυλάσσει· μὴ ἐξέλθετε, λέγει, εις τὴν ἔρημον, μὴ εἰσέλθετε εις τα ἰδιαιτέρα δωμάτια. **Δεν εἶπε πηγαίnete και μὴ πιστεύετε· ἀλλὰ «μὴ ἐξέλθητε», «μὴδὲ ἀπέλθητε».** Διότι τότε ἡ ἀπάτη θα εἶναι μεγάλη, ἐπειδὴ θα γίνονται και σημεία ἀπάτης.

Αφού λοιπόν εἶπε πῶς θα ἔλθῃ ἐκεῖνος (ο ἀντίχριστος), ἤτοι ὅτι θα ἔλθῃ ἐν τόπῳ, λέγει τῶρα πῶς θα ἔλθῃ και Αὐτός. **Πῶς λοιπόν θα ἔλθῃ Αὐτός; «Διότι ὅπως ἡ ἀστραπή βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ φαίνεται ἕως τὴν δύσιν, ἔτσι θὰ εἶναι καὶ ἡ ἔλευσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου εἶναι τὸ πτώμα, ἐκεῖ θὰ μαζευθοῦν οἱ ἀετοί.»** Πῶς λοιπόν φαίνεται ἡ ἀστραπή; Δεν χρειάζεται να τὴν εξαγγείλῃ κανεῖς, δεν χρειάζεται κήρυκα, ἀλλά **φαίνεται ἀκαριαίως εις ὁλόκληρον τὴν οἰκουμένην,** και εις ἐκείνους που κάθονται μέσα εις τὰς οἰκίας και εις ἐκεῖνας που εὐρίσκονται μέσα εις τους γυναικωνίτας. **Ἔτσι θα γίνῃ ἐκείνη ἡ παρουσία, θα φαίνεται παντοῦ ταυτοχρόνως ἀπὸ τὴν λάμψιν της δόξης.**

Αναφέρει ὅμως και ἄλλο σημεῖον· «**ὅπου το πτώμα ἐκεῖ και οι ἀετοί»**, **εννοῶν το πλήθος των ἀγγέλων, των μαρτύρων και ὄλων των ἀγίων.** Ἐπειτα ἀναφέρει και θαύματα φοβερά. Ποια δε εἶναι τα θαύματα; **«Ἀμέσως δὲ ὕστερα ἀπὸ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος**

θα σκοτεινιάση». Ποιων ημερών θλίψιν εννοεί; Του αντιχρίστου και των ψευδοπροφητών. Διότι **τότε θα υπάρξει θλίψις μεγάλη, αφού τόσοι πολλοί θα είναι οι πλανώντες. Αλλά δεν θα διαρκέσει πολύ.** Διότι, εάν ο ιουδαϊκός πόλεμος εσυντομεύθη προς χάριν των εκλεκτών, πολύ περισσότερο θα περιορισθή χρονικώς ο πειρασμός αυτός προς χάριν των ιδίων. Δι' αυτό δεν είπε μετά την θλίψιν, αλλά «ευθέως μετά την θλίψιν των ημερών εκείνων ο ήλιος σκοτισθήσεται», διότι όλα γίνονται σχεδόν ταυτοχρόνως. Δηλαδή **μόλις οι ψευδοπροφήται και οι ψευδόχριστοι δημιουργήσουν αναταραχήν με τον ερχομόν των, αμέσως θα έλθη και Εκείνος. Διότι δεν θα είναι μικρά η ταραχή που θα κυριεύση την οικουμένην.**

Πώς δε θα έλθη; Αφού μεταμορφωθή η κτίσις. Διότι και ο ήλιος θα σκοτισθή, χωρίς να αφανισθή, αλλά υποχωρών μπροστά εις το φως της παρουσίας Εκείνου, και τα άστρα θα πέσουν, διότι δεν θα χρειάζονται πλέον, αφού δεν θα υπάρχει νύκτα, και αι ουράνιοι δυνάμεις θα κλονισθούν, όπως είναι πολύ φυσικόν, βλέποντας την τόσον μεγάλην μεταβολήν που θα γίνεται. Διότι, εάν οι άγγελοι εσκίρτησαν και εθαύμασαν τόσον, όταν εδημιουργήθησαν τα άστρα (διότι «όταν εδημιουργήθησαν τα άστρα», λέγει, «με ύμνησαν με δυνατήν φωνήν όλοι οι άγγελοι»⁴), πολύ περισσότερο βλέποντες όλα να μεταβάλλονται και τους ομοδούλους των να υπέχουν ευθύνην, και την οικουμένην ολόκληρον να παρίσταται ενώπιον φοβερού δικαστηρίου, και όσους υπήρξαν από τον Αδάμ μέχρι της παρουσίας Εκείνου να λογοδοτούν δι' όσα έπραξαν, πώς δεν θα φρίξουν και δεν θα σαλευθούν;

«Τότε θα φανή το σημείον του Υιού του ανθρώπου εις τον ουρανόν», δηλαδή ο Σταυρός, ο οποίος είναι πιο λαμπρός από τον ήλιον, αφού αυτός μεν θα σκοτισθή και θα κρυφθή, ενώ εκείνος θα φαίνεται· δεν θα εφαινετο, εάν δεν ήτο πολύ πιο λαμπερός από τας ακτίνας του ηλίου. Δια ποιον δε λόγον θα εμφανισθή το σημείον του Σταυρού; Δια να αποστομωθή με το παραπάνω η αναισχυντία των Ιουδαίων. Διότι έχοντας μέγιστον δικαίωμα τον Σταυρόν **ο Χριστός, έρχεται έτσι εις το δικαστήριον εκείνο, δεικνύων όχι μόνον τας πληγάς αλλά και τον ατιμωτικόν θάνατόν Του.**

«Τότε θα θρηνήσουν αι φυλαί»· διότι δεν θα υπάρχει ανάγκη κατηγορίας, όταν θα ιδούν τον Σταυρόν. Και θα θρηνούν, διότι μολονότι απέθανε δεν ωφελήθησαν καθόλου, και διότι εσταύρωσαν Εκείνον που έπρεπε να τον προσκυνήσουν. Είδες πόσον φοβερά υπεγράμμισε την παρουσίαν Του; Είδες πώς ανεπτέρωσε το φρόνημα των μαθητών; Δι' αυτό ακριβώς πρώτον αναφέρει τα λυπηρά και έπειτα τα ευχάριστα, ώστε και με τον τρόπον αυτόν να τους παρηγορήσει και να τους καθησυχάσει. Τους υπενθυμίζει επίσης και το πάθος και την ανάστασιν και αναφέρει τον Σταυρόν με το λαμπερόν Του σχήμα, δια να μη εντρέπωνται, ούτε να θλίβονται, αφού θα έλθη προβάλλων αυτόν ως το κατ' εξοχήν σημείον της παρουσίας Του.

Άλλος πάλιν λέγει «θα ατενίσουν εκείνον που εκέντησαν»⁵. Δι' αυτό ακριβώς αι φυλαί της γης θα θρηνούν, διότι θα διαπιστώσουν ότι είναι ο ίδιος. Και επειδή ανέφερε και τον Σταυρόν, επρόσθεσεν ότι «θα ιδούν τον Υιόν του ανθρώπου να έρχεται», όχι επάνω εις τον Σταυρόν, αλλ' «επάνω εις τα σύννεφα του ουρανού με δύναμιν και δόξαν μεγάλην»⁶, ωσάν να λέγη, μη νομίσης ότι, επειδή ήκουσες τον Σταυρόν, θα είναι πάλιν κάτι τι το θλιβερόν· διότι θα έλθη με μεγάλην δύναμιν και δόξαν. Φέρει δε τον Σταυρόν δια να γίνη η αμαρτία τους αυταπόδεικτος, όπως, όταν κανείς κτυπηθή με πέτρα, παρουσιάζει εις το δικαστήριον την ιδίαν την πέτραν ή τα ενδύματά του αιματωμένα.

Έρχεται και επάνω εις νεφέλην, όπως όταν ανελήφθη, βλέποντας δε αυτά αι φυλαί θα θρηνούν. Τα δεινά που τας αναμένουν όμως δεν θα σταματήσουν εις τους θρήνους. Ο θρήνος θα είναι δια να βγάλουν μόνοι τους την ψήφον και να καταδικάσουν τους εαυτούς των. Διότι **εν συνεχεία «θα στείλη τους αγγέλους Του με μεγάλην σάλπιγγα δια να συγκεντρώσουν τους εκλεκτούς από τους τέσσαρες ανέμους, από το ένα άκρον του ουρανού έως το άλλο άκρον».** Όταν δε ακούης αυτό φαντάσου την τιμωρίαν εκείνων που θα απομείνουν. Διότι δεν θα υποστούν μόνον εκείνην την τιμωρίαν, αλλά και αυτήν. Και όπως ανωτέρω ανέφερον ότι θα λέγουν «ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου», έτσι εδώ λέγει ότι «θα θρηνούν». Διότι επειδή τους ωμίλησε περί πολέμων φοβερών, δια να μάθουν ότι μετά από τα εδώ δεινά τους περιμένουν και τα εκεί βασανιστήρια, τους εισάγει θρηνούντας και χωριστούς από τους εκλεκτούς και τους παραδίδει εις την γέενναν του πυρός. **Με όλα αυτά δε πάλιν ενθαρρύνει τους μαθητάς και τους δείχνει από πόσα κακά θα απαλλαγούν και πόσα αγαθά θα απολαύσουν.**

Αλλά τότε, διατί τους καλεί με αγγέλους, αφού έρχεται τόσο φανερά; Δια να τους τιμήση με τον τρόπον αυτόν. **Ο Παύλος μάλιστα αναφέρει ότι θα αρπαγούν εις τα σύννεφα. Είπε δε και τούτο, όταν ωμιλούσε περί της αναστάσεως· «Διότι αυτός ο Κύριος θα κατεβή από τον ουρανόν με παράγγελμα, με φωνήν αρχαγγέλου»⁷. Ώστε αφού αναστηθούν θα τους συγκεντρώσουν οι άγγελοι και αφού συγκεντρωθούν θα τους αρπάξουν τα σύννεφα. Και όλα αυτά θα γίνουν ακαριαίως, εις ελάχιστον χρόνον.** Διότι δεν τους καλεί παραμένων επάνω εις τον ουρανόν, αλλά έρχεται ο ίδιος με τους ήχους σάλπιγγος. Προς τι όμως χρειάζονται αι σάλπιγγες και ο ήχος; Δια την ανάστασιν, δια την πρόκλησιν χαράς, δια την εμφανή παρουσίαν του εκπληκτικού γεγονότος, δια την θλίψιν αυτών που αυπολειφθούν.

Αλλοίμονον την ημέραν εκείνην την φοβεράν. Πρέπει να χαιρώμεν όταν ακούμεν αυτά· λυπούμεθα, γινόμεθα κατηφείς και σκυθρωποί. Ή μήπως μόνον εγώ αισθάνομαι αυτά, ενώ σεις χαιρέτε ακούοντές τα; Εις εμένα πάντως δημιουργείται και ένα αίσθημα δέους όταν λέγωνται αυτά, και κλαίω πικρά και αναστενάζω μέσα από τα βάθη της καρδιάς μου. Διότι τίποτε από αυτά δεν με ενδιαφέρει, παρά εκείνα που ειπώθησαν μετά από αυτά, προς τας παρθένους⁸, προς εκείνον που έκρυσεν εις την γην το τάλαντον που είχε λάβει, προς τον πονηρόν δούλον⁹. Δι' αυτά δακρύζω, σκεπτόμενος πόσον μεγάλην δόξαν πρόκειται να στερηθώμεν, πόσην ελπίδα αγαθών, και αυτό συνεχώς και παντοτεινά, δια να μη καταβάλωμεν μικράν προσπάθειαν.

Διότι εάν ήτο κόπος πολύς και νόμος δυσβάστακτος, έπρεπε βέβαια και πάλιν να τα κάνωμεν όλα, αλλά πολλοί από τους σκνηρούς θα ενόμιζαν ότι έχουν κάποιαν δικαιολογίαν, ψυχράν βεβαίως, αλλά θα ενόμιζαν ότι έχουν, τον μεγάλον όγκον των εντολών, και το ότι είναι μεγάλος κόπος, και ατελείωτος ο χρόνος και αβάστακτον το φορτίον. Τώρα όμως τίποτε τέτοιο δεν ημπορεί να προβάλλεται ως δικαιολογία, όταν λάβωμεν υπ' όψιν το πυρ της γεέννης που θα μας κατατρώγη τον καιρόν εκείνον, κατά τον οποίον εξ αιτίας μικράς αποκλίσεως και ολίγου ιδρώτος θα έχωμεν χάσει τον ουρανόν και τα απεριγραπτα αγαθά. Διότι και ο χρόνος είναι σύντομος και ο κόπος ολίγος· και όμως έχομεν εξαχρειωθή και περιεπέσαμεν πάλιν εις ηθικήν κατάπτωσιν. Εις την γην αγωνίζεσαι και εις του ουρανούς στεφανώνεσαι· από ανθρώπους τιμωρείσαι και τιμάσαι από τον Θεόν· δύο ημέρας τρέχεις και βραβεύεσαι αιωνίως· **με το φθαρτόν σώμα αγωνίζεσαι και αι τιμαί αποδίδονται εις το άφθαρτον.**

Αλλά και χωρίς αυτά πρέπει να σκεπτώμεθα και το εξής, ότι και αν δεν προτιμώμεν να υποστώμεν κάτι από τα οδυνηρά χάριν του Χριστού, κατ' ανάγκην θα τα υποστώμεν οπωσδήποτε κατ' άλλον τρόπον. Διότι ούτε εάν δεν αποθάνης δια τον Χριστόν, θα γίνης αθάνατος· ούτε εάν δεν αρνηθής τα χρήματα δια τον Χριστόν θα απέλθης από τον κόσμον αυτόν παίρνοντάς τα μαζί σου. Από σένα ζητεί εκείνα, τα οποία θα τα δώσης και χωρίς να τα ζητήση, επειδή είσαι θνητός· **θέλει να κάμης αυτοπροαιρέτως εκείνα, τα οποία είναι ανάγκη να κάμης οπωσδήποτε.** Τόσον μόνον δε απαιτεί επί πλέον, να γίνωνται δι' Εκείνον, αφού το να συμβούν και να παρέλθουν γίνεται οπωσδήποτε και **από φυσικήν ανάγκην.**

Είδες πόσον εύκολος είναι ο αγών; Εκείνα τα οποία είναι ανάγκη να πάθης οπωσδήποτε, προτίμησε να τα πάθης δι' Εμέ. Αυτό πρόσθεσε μόνον και θα θεωρήσω αρκετήν την υπακοήν. Το χρυσάφι το οποίον πρόκειται να δανείσης εις άλλον, δάνεισέ το εις Εμέ και με μεγαλύτερον επιτόκιον και με μεγαλύτεραν ασφάλειαν· το σώμα που πρόκειται να δώσης ως στρατιώτης εις άλλον, δώσε το εις Εμέ· διότι ξεπερνώ τους κόπους σου με τας ανταποδόσεις από την απέραντον αφθονίαν. Συ δε, εις μεν τα άλλα προτιμάς εκείνον που δίνει τα περισσότερα, και εις τους δανεισμούς και εις τα αγοράς και εις την στρατεύεισιν, τον Χριστόν όμως τον μόνον ο οποίος δίνει τα περισσότερα από όλους και απείρως περισσότερα, αυτόν δεν τον καταδέχεσαι.

Και διατί ο τόσο μεγάλος πόλεμος; Διατί αυτή η μεγάλη απέχθεια; από πού λοιπόν θα αρυσθής συγχώρησιν και δικαιολογίας κατά την απολογίαν, αφού, εις πράγματα εις τα οποία προτιμάς άλλους ανθρώπους αντί άλλων, δεν ανέχεσαι τον Θεόν και προτιμάς ανθρώπους; Διατί παραδίνεις τον θησαυρόν εις την γην; Δώσε τον εις το χέρι μου, λέγει· δεν νομίζεις ότι ο δεσπότης της γης είναι περισσότερον έμπιστος από την γην; Εκείνη θα σου αποδώσει αυτό που έθαψες, πολλές φορές δε ούτε και αυτό· ενώ αυτός θα σου δώσει και τόκους δια την φύλαξιν, διότι μας αγαπά πάρα πολύ. Δι' αυτό, και αν θελήσης να δανείσης, είναι έτοιμος· αν θελήσης να σπείρης, δέχεται τον σπόρον φιλοφρόνως· αν θελήσης να ανοικοδομήσης, σε έλκει κοντά του, λέγοντας έλα να οικοδομήσης εις αιδικά μου οικόπεδα. Διατί τρέχεις προς τους πτωχούς, προς ανθρώπους οι οποίοι μεταπίπτουν εις πτωχείαν; Τρέξε προς τον Θεόν, ο οποίος αντί μικρών πραγμάτων σου παρέχει μεγάλα. Αλλά ούτε αυτά δεν ανεχόμεθα να ακούωμεν και σπεύδομεν εκεί όπου γίνονται συμπλοκαί και πόλεμοι και πυγμαχίαι και δίκαι και συκοφαντίαι.

Άρα λοιπόν δεν έχει δίκαιον να μας αποστρέφεται και να μας τιμωρή, όταν εις όλα μας παρέχη τον εαυτόν Του και εμείς αντιδρώμεν; Είναι εις τον καθένα οπωσδήποτε φανερόν. Διότι, εάν θέλης να καλλωπισθής, λέγει, στολίσου με τον ιδικόν μου καλλωπισμόν¹⁰. εάν θέλης να πολισθής, οπλίσου με ιδικά μου όπλα¹¹. εάν θέλης να ενδυθής, φόρεσε το ιδικόν μου ένδυμα¹². εάν θέλης να τραφής, φάγε εις την ιδικήν μου τράπεζαν¹³. εάν θέλης να οδοιπορήσης, ακολούθησε την ιδικήν μου οδόν¹⁴. εάν θέλης να κληρονομήσης, κληρονόμησε την ιδικήν μου κληρονομίαν¹⁵. εάν θέλης να εισέλθης εις την πατρίδα, έμπα εις την πόλιν της οποίας τεχνίτης και δημιουργός είμαι εγώ¹⁶. εάν θέλης να κτίσης οικία, έλα εις τας ιδικάς μου σκηνάς¹⁷. Διότι εγώ δι' όσα δίνω δεν ζητώ αμοιβήν, αλλά εάν θελήσης να χρησιμοποιήσης όλα τα ιδικά μου, δια την πράξιν σου αυτήν θα σου οφείλω επί πλέον και αμοιβήν. Τι θα ημπορούσε να γίνη ισάξιον προς αυτήν την γενναιοδωρίαν; Εγώ είμαι πατέρας, εγώ αδελφός, εγώ νύμφιος, εγώ οικία, εγώ τροφή, εγώ ένδυμα, εγώ ρίζα, εγώ θεμέλιον, κάθε τι το οποίον θέλεις εγώ· να μη έχης ανάγκην από τίποτε. Εγώ και θα σε υπηρετήσω· διότι ήλθα να υπηρετήσω, ότι να υπηρετηθώ¹⁸. Εγώ είμαι και φίλος¹⁹, και μέλος του σώματος²⁰, και κεφαλή²¹ και αδελφός και αδελφή και μητέρα²², όλα εγώ· αρκεί να διάκεισαι φιλικά προς εμέ. Εγώ έγινα πτωχός δια σε· έγινα και επαίτης δια σε· ανέβηκα επάνω εις τον Σταυρόν δια σε· ετάφην δια σε· εις τον ουρανόν άνω δια σε παρακαλώ τον Πατέρα· κάτω εις την γην εστάλην από τον Πατέρα ως μεσολαβητής δια σε.

Όλα δι' εμέ είσαι συ· και αδελφός και συγκληρονόμος και φίλος και μέλος τυ σώματος. Τι περισσότερον θέλεις; Διατί αποστρέφεται αυτόν που σε αγαπά; Διατί κοπιάζεις δια τον κόσμον; Διατί αντλείς νερό με τρυπημένον πιθάρι; Διότι αυτό σημαίνει να καταπονήσαι εις την ζωήν αυτήν. Διατί λαναρίζεις την φωτιάν; Διατί πυγμαχείς εις τον αέρα; Διατί τρέχεις άδικα; Κάθε τέχνη δεν έχει και ένα σκοπόν; Εις τον καθένα είναι οπωσδήποτε φανερόν. Δείξε μου και συ τον σκοπόν της σπουδής εις την ζωήν. Δεν ημπορείς, διότι **«ματαιότης ματαιοτήτων, τα πάντα ματαιότης»²³**.

Ας μεταβώμεν εις τους τάφους· δείξε μου τον πατέρα· δείξε μου την γυναίκα. Πού είναι εκείνος που εφορούσε χρυσά ενδύματα; Πού είναι εκείνος που εκάθητο επάνω εις το όχημα; Πού είναι εκείνος που είχε στρατούς, εκείνος που είχε το διάδημα, εκείνος που είχε τους αγγελιαφόρους; Πού είναι εκείνος ο οποίος άλλους μεν έσφαζεν, άλλους δε έρριπτεν εις την φυλακήν; Πού είναι εκείνος που εφόνευεν όσους ήθελε και απήλλασσε όσους ήθελε; **Δεν βλέπω τίποτε εκτός από οστά και σκόρον και αράχνην· όλα εκείνα έγιναν χώμα, όλα εκείνα είναι μύθος, όλα είναι όνειρον και σκιά** και απλή εξιστρόρησις και ζωγραφική παράστασις· ή μάλλον ούτε ζωγραφική παράστασις. Διότι την μεν παράστασιν την βλέπομεν έστω και εις εικόνα· εδώ όμως ούτε εικόνα βλέπομεν. Και μακάρι να εσταματούσαν μέχρις εδώ τα δεινά. Τώρα όμως η μεν τιμή και η απόλαυσις και η λαμπρότης κατήντησαν σκιά, λέξεις· τα επακόλουθα όμως αυτών, δεν είναι πλέον σκιά και λέξεις, αλλά παραμένουν και θα μεταβούν μαζί μας εκεί και θα φανερωθούν εις όλους· αι αρπαγαί, αι πλεονεξίαι, αι πορνείαι, αι μοιχείαι, τα απειράριθμα δεινά. Αυτά δεν έχουν μεταβληθή εις εικόνα και τέφραν, αλλ' είναι γραμμένα εις τον ουρανόν και οι λόγοι και αι πράξεις.

Με ποιους λοιπόν οφθαλμούς θα ίδωμεν τον Χριστόν; **Διότι εάν δεν ημπορή να ιδή κανείς τον πατέρα του, συναισθανόμενος ότι έσφαλεν απέναντί του, Εκείνον που είναι απείρως πραότερος από τον Πατέρα πώς θα τον ατενίσωμεν τότε;** Πώς θα τον υποφέρωμεν; Διότι θα παραστώμεν εις το βήμα του Χριστού και θα γίνη λεπτομερής εξέτασις όλων. **Εάν δε κανείς δεν πιστεύη εις την μέλλουσαν κρίσιν, ας ιδή όσα συμβαίνουν εδώ, αυτούς που ευρίσκονται εις τας φυλακάς, εις τα μεταλλορυχεία, εις τας κοπριάς, τους δαιμονοπλήκτους, τους παράφρονες, εκείνους που βασανίζονται από ανιάτους ασθενείας, εκείνους που αγωνίζονται με την διαρκή πτωχείαν, εκείνους που συζούν με την πείναν, εκείνους που έχουν ριφθή εις αφόρητον πένθος, εκείνους που ευρίσκονται εις αιχμαλωσίαν. Διότι αυτοί δεν θα υφίσταντο αυτά τώρα, εάν δεν θα ανέμενε και όλους τους άλλους που έκαναν τας αμαρτίας αυτάς τιμωρία και κόλασις.** Εφ' όσον δε εδώ τίποτε δεν υπέστησαν οι υπόλοιποι, και μόνον αυτό πρέπει να σου είναι απόδειξις ότι οπωσδήποτε κάτι υπάρχει μετά από την αποδημίαν από τον κόσμον αυτόν.

Διότι δεν είναι δυνατόν, ενώ ο ίδιος ο Θεός είναι δι' όλους, άλλους μεν να τους τιμωρήση, άλλους δε να τους αφήση ατιμώρητους, μολονότι διέπραξαν τα ίδια ή και χειρότερα αμαρτήματα, εάν δεν επρόκειτο να τους επιβάλη κάποιαν τιμωρίαν εκεί.

Από αυτάς λοιπόν τας σκέψεις και τα παραδείγματα ας ταπεινώσωμεν και εμείς τους εαυτούς μας και όσοι απιστούν εις την κρίσιν, ας πιστεύσουν λοιπόν και ας γίνουν καλύτεροι, εις τρόπον

ώστε αφού ζήσωμεν εδώ όπως αξίζει εις την βασιλείαν, να αξιωθώμεν και των μελλόντων αγαθών με την χάριν και φιλανθρωπίαν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, εις τον οποίον ανήκει η δόξα αιωνίως. Αμήν.

«Από τήν συκιά θὰ καταλάβετε τήν παραβολήν. Ὅταν ὁ κλάδος της γίνῃ ἤδη ἀπαλὸς καὶ βλαστήσουν τὰ φύλλα, καταλαβαίνετε ὅτι πλησιάζει τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι καὶ σεῖς, ὅταν ἰδῆτε ὅλα αὐτά, νὰ γνωρίζετε ὅτι εἶναι πλησίον, εἰς τήν πόρτα».

Επειδὴ εἶπεν, ὅτι **«ευθὺς μετὰ τὴν θλίψιν των ἡμερῶν ἐκείνων»**, αὐτοὶ δε ἐζητοῦσαν αὐτὸ ακριβῶς, μετὰ ἀπὸ πόσον χρόνον, καὶ αὐτὴν κυρίως τὴν ἡμέραν ἐπιθυμοῦσαν νὰ γνωρίσουν, δι' αὐτὸ αναφέρει τὸ παράδειγμα τῆς συκῆς, δεικνύων ὅτι **δεν θα μεσολάβῃ πολὺ διάστημα**, ἀλλ' ὅτι ευθὺς ἀμέσως θα ἔλθῃ καὶ ἡ Παρουσία, πράγμα τὸ ὁποῖον μάλιστα ἐδήλωσεν ὄχι μόνον με τὴν παραβολήν, ἀλλὰ καὶ με τὰς μετέπειτα λέξεις, λέγων **«γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις»**.

Εδῶ προφητεύει καὶ κάτι ἄλλο, θέρος πνευματικόν, καὶ ὅτι **κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὸν χειμῶνα τοῦ παρόντος θα επικρατήσῃ γαλήνη χάριν των δικαίων· δια τοὺς αμαρτωλοὺς ἀντιθέτως** ἀπὸ θέρος θα γίνῃ χειμῶν. Αὐτὸ τὸ ἐδήλωσε παρακάτω ὅταν εἶπεν ὅτι **ἡ ἡμέρα τῆς Παρουσίας θα ἔλθῃ ἐνῶ αὐτοὶ θα ἐπιδίδωνται εἰς ἀπολαύσεις**.

Δεν ἀνέφερον ὁμως τὴν παραβολήν τῆς συκῆς μόνον δι' αὐτὸ, δια νὰ φανερώσῃ τὸν χρόνον, διότι ἠμποροῦσε καὶ με ἄλλον τρόπον νὰ τὸν παραστήσῃ, ἀλλὰ δια νὰ ἐπιβεβαιώσῃ καὶ με τὸν τρόπον αὐτὸν ὅσα εἶπεν, ὅτι **ὀπωσδήποτε θα συμβοῦν**. Διότι ὅπως αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖον ἐπακόλουθον, ἔτσι καὶ ἐκεῖνο. Δια τοῦτο, ὅπου τυχόν θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι αὐτὸ που λέγει θα συμβῇ ὀπωσδήποτε, παρεμβάλλει φυσικὰς ἀναγκαιότητας, τόσον ὁ ἴδιος ὅσον καὶ ὁ μακάριος Παῦλος μιμνῆσκόμενος αὐτὸν. Δι' αὐτὸ ὅταν ομιλῇ περὶ τῆς Ἀναστάσεως λέγει· «ἐάν ὁ σπόρος τοῦ σιταριοῦ **δεν πέσῃ εἰς τὴν γῆν καὶ πεθάνῃ, μένει αὐτὸς μόνος, ἐάν ὁμως πεθάνῃ φέρει πολὺν καρπὸν**»²⁴. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος διδάχθεις χρησιμοποιοῖ τὸ ἴδιον παράδειγμα, ὅταν ομιλῇ εἰς τοὺς Κορινθίους περὶ τῆς Ἀναστάσεως. Διότι λέγει· «ἀνόητε, ἐκεῖνο που σπέρνεις ἐσὺ **δεν παίρνει ζωὴν, ἐάν πρῶτα δεν πεθάνῃ**»²⁵.

Ἐπειτα, δια νὰ μὴ ἐπανέλθουν γρήγορα πάλιν εἰς τὸ ἴδιον θέμα καὶ ἐρωτήσουν πότε, τοὺς ἐπαναφέρει εἰς τὰ προηγούμενα, λέγων· **«σας διαβεβαιῶνω, ὅτι δεν θα περᾶσῃ ἡ γενεὰ αὐτῆ, πρὶν γίνουιν ὅλα αὐτά»**. «Ὅλα αὐτά»· ποῖα; εἰπέ μου. **Τα ἀφορώντα τὰ Ἱεροσόλυμα, τοὺς πολέμους, τοὺς λιμούς, τοὺς λοιμούς, τοὺς σεισμοὺς, τοὺς ψευδοχριστοὺς, τοὺς ψευδοπροφήτας, τὴν διάδοσιν τοῦ Ευαγγελίου παντοῦ, τὰς ἐπαναστάσεις, τὰς ταραχάς, ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα εἶπαμεν ὅτι θα συμβοῦν μέχρι τὴν Παρουσίαν Του**.

Διατί ὁμως, λέγει, εἶπεν «ἡ γενεὰ αὐτῆ»; **Το εἶπεν ομιλῶν ὄχι δια τὴν τότε γενεάν, ἀλλὰ δια τὴν γενεάν των πιστῶν**. Διότι συνηθίζει νὰ χαρακτηρίζῃ τὴν γενεάν ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς χρόνους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς θρησκείας καὶ τῆς συμπεριφορᾶς· ὅπως ὅταν λέγῃ· «Αὐτῆ ἡ γενεὰ ἐκείνων που ζητοῦν τὸν Κύριον»²⁶. Διότι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ἀνωτέρω, ὅτι δηλαδὴ «πρέπει ὅλα αὐτά νὰ γίνουιν» καὶ ὅτι· «θα κηρυχθῇ τὸ Ευαγγέλιον», αὐτὸ ἐπισημαίνει καὶ ἐδῶ, λέγων ὅτι ὀπωσδήποτε θα συμβοῦν ὅλα αὐτά καὶ ὅτι ἡ γενεὰ των πιστῶν θα παραμείνῃ, χωρὶς νὰ διακοπῇ ἀπὸ τίποτε ἐξ ὧν ἐλέχθησαν. Ἀντιθέτως, καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα θα καταστραφούιν καὶ ἡ πλειονότης των Ἰουδαίων θα ἀφανισθῇ, αὐτὴν τὴν γενεάν δε τίποτε δεν θα τὴν ξεπεράσῃ, οὔτε λιμός, οὔτε μολυσματικὴ ἀσθένεια, οὔτε σεισμός, οὔτε αἱ ταραχαὶ των πολέμων, οὔτε ψευδοχριστοὶ, οὔτε ψευδοπροφῆται, οὔτε ἀπατεῶνες, οὔτε οἱ προδόται, οὔτε οἱ σκανδαλοποιοί, οὔτε οἱ ψευδάδελφοί, οὔτε καμμιά ἄλλη παρομοία δοκιμασία.

Ἐπειτα, **δια νὰ τοὺς κάμῃ νὰ πιστεύουσιν περισσότερο, λέγει· «ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ θα παρέλθουσιν, οἱ λόγοι μου ὁμως δεν θα παρέλθουσιν»**²⁷. Δηλαδὴ, ὅτι αὐτά τὰ στερεοποιημένα καὶ τὰ ἀκίνητα εὐκολώτερα θα ἐξαφανισθούιν, παρά θα διαψευχθῇ κάτι ἀπὸ τοὺς λόγους μου. Καὶ ὁποῖος ἀμφιβάλῃ περὶ αὐτῶν ἀς ἐξετάσῃ με προσοχὴν ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἐάν τὰ εὐρῆ ἀληθινὰ (καὶ θα τὰ εὐρῆ ὀπωσδήποτε) ἀπὸ τὰ παρελθόντα ἀς πιστεύσῃ καὶ εἰς τὰ μέλλοντα, καὶ ἀς τὰ ἐξετάσῃ ὅλα με ἀκρίβειαν καὶ θα ἰδῇ τὴν ἐξέλιξιν των πραγμάτων νὰ ἐπιβεβαιώνῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς προφητείας. Τὰ δε στοιχεῖα τοῦ κόσμου (τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν) τὰ παρενέβαλεν εἰς τὸν λόγον, ἀφ' ἐνὸς δια νὰ δηλώσῃ ὅτι **ἡ Ἐκκλησία εἶναι**

προτιμωτέρα του ουρανού και της γης, αφ' ετέρου δια να δείξη και με αυτά ότι είναι δημιουργός του παντός. Διότι, επειδή ωμίλησε περί της συντελείας του κόσμου, πράγμα το οποίον πολλοί αμφισβητούν, ανέφερε τον ουρανόν και την γην δια να δείξη την ανυπολόγιστον δύναμιν Του και να δηλώση με πολλήν εξουσίαν, ότι είναι κύριος του παντός και με αυτά να κάμη αξιόπιστα όσα είπε και εις εκείνους που αμφιβάλλουν πάρα πολύ.

«Δια την ημέραν δε εκείνην και την ώραν κανείς δεν γνωρίζει τίποτε, ούτε οι άγγελοι των ουρανών, παρά μόνον ο Πατήρ μου». Με την δήλωσιν «ούτε οι άγγελοι» τους απεστόμωσεν, ώστε να μη ζητήσουν να μάθουν ό,τι δεν γνωρίζουν εκείνοι, λέγων δε «ούτε ο Υιός» τους εμποδίζει όχι μόνον να μάθουν, αλλά και να ερευνούν. Ότι δε δι' αυτό το είπε, βλέπε πώς τους απεστόμωσε καλύτερα μετά την ανάστασιν, όταν τους είδε να γίνωνται περισσότερον περιέργοι. Διότι τώρα μεν τους ανέφερε πολλά και διάφορα τεκμήρια, τότε δε τους είπεν απλώς· **«δεν είναι ιδική σας υπόθεσις να γνωρίζετε τους χρόνους ή τους καιρούς»**²⁸. Έπειτα, δια να μη είπουν ότι παρεμελήθημεν, περιεφρονήθημεν, ούτε αυτού δεν είμεθα άξιοι, λέγει· **«τους οποίους ώρισεν ο Πατήρ κατά την ιδικήν του εξουσίαν»**²⁹. Διότι εφρόντιζε πάρα πολύ να τους τιμά και να μη τους αποκρύπτη τίποτε. Δια τούτο αυτό **το αφήνει εις την δικαιοδοσίαν του Πατρός, αφ' ενός δια να κάμη το πράγμα φοβερόν, και αφ' ετέρου να αποκλείση εκείνους να πληροφορηθούν αυτό που ελέχθη...**

...Δι' αυτό ακριβώς, αφού τα είπεν όλα, και τους χρόνους και τους καιρούς και αφού μας ωδήγησε μέχρι των θυρών (διότι λέγει· «είναι κοντά, εις την θύραν»), απειώπησε την ημέραν. Εάν μεν λοιπόν ζητής την ημέραν και την ώραν, λέγει, δεν θα την ακούσης από εμέ· εάν όμως ζητής να μάθης τους καιρούς και τα προοίμια της παρουσίας, θα σου τα είπω όλα με ακρίβειαν χωρίς να αποκρύψω τίποτε.

Ότι μεν λοιπόν δεν αγνωώ την ημέραν της παρουσίας το απέδειξα δια πολλών, αφού σου είπα τα χρονικά διαστήματα και όλα όσα θα συμβούν και το χρονικόν διάστημα που θα μεσολαβήση από τον χρόνον αυτόν μέχρι της ημέρας εκείνης (διότι αυτό το εφανέρωσεν η παραβολή της συκής), και σε ωδήγησα μέχρι τα ίδια τα πρόθυρα· εάν δε δεν σου ανοίγω τας θύρας, το κάμνω δια το συμφέρον σου.

Δια να μάθης δε και από αλλού, ότι η σιωπή του δεν ωφείλετο εις άγνοιαν, ιδέ ότι μαζί με όλα όσα είπεν επρόσθεσε και άλλο σημείον· **«όπως κατά τας ημέρας του Νώε οι άνθρωποι έτρωγαν και έπιναν, ενυμφεύοντο και υπανδρεύοντο μέχρι την ημέραν που ήλθεν ο κατακλυσμός και τους άρπαξεν όλους, έτσι θα γίνη και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου».** Αυτά δε τα είπε δια να φανερώση ότι θα έλθη αστραπιαίως και αιφνιδίως και ενώ οι περισσότεροι θα επιδίδονται εις απολαύσεις. Αυτό εξ άλλου το λέγει και ο Παύλος όταν γράφη· **«Όταν ομιλούν περί ειρήνης και ασφαλείας, τότε έρχεται επάνω τους αιφνίδια η καταστροφή»**³⁰. και δια να φανερώση το απροσδόκητον της παρουσίας έλεγεν· **«Όπως ο κοιλόπονος εις την έγκυον»**³¹.

Διατί λοιπόν λέγει «μετά την θλίψιν των ημερών εκείνων»³²; Διότι, εάν τότε υπάρχη απόλαυσις και ειρήνη και ασφάλεια, όπως λέγει ο Παύλος, διατί λέγει «μετά την θλίψιν των ημερών εκείνων»; Εάν υπάρχη τρυφή, πώς θα υπάρχη θλίψις; **Τρυφή και ειρήνη θα υπάρχη δι' εκείνους που είναι αναισθητοι. Δι' αυτό δεν είπεν όταν θα υπάρχη ειρήνη, αλλά «όταν λέγωσιν ειρήνην και ασφάλειαν», θέλων να δείξη την αναισθησίαν αυτών, όπως οι επί της εποχής του Νώε οι οποίοι επεδίδοντο εις απολαύσεις εν μέσω τώσων κακών.** Όχι βεβαίως οι δίκαιοι, οι οποίοι επερνούσαν με θλίψιν και δυσφορίαν.

Με αυτά δείχνει, ότι όταν έλθει ο αντίχριστος θα επιταθούν αι ανάρμοστοι ηδοναί, θα αυξηθούν μεταξύ εκείνων οι οποίοι είναι παράνομοι και έχουν χάσει την ελπίδα της σωτηρίας των. Τότε θα εμφανισθούν γαστριμαργίαι, θορυβώδεις διασκεδάσεις και μέθαι. Δι' αυτό αναφέρει και παράδειγμα κατάλληλον προς την περίστασιν. Διότι όπως, λέγει, δεν έπιστευσαν όταν κατεσκευάζετο η Κιβωτός, και ενώ ευρίσκετο ανάμεσά τους προαναγγέλλουσα τα δεινά που επρόκειτο να συμβούν, εκείνοι βλέποντάς την διεσκέδαζαν ωςάν να μη επρόκειτο να συμβή κανένα κακόν, έτσι και τώρα, **θα φανή μεν ο αντίχριστος μετά τον οποίον θα επέλθη η συντέλεια και τα δεινά τα συνεπακόλουθα της συντελείας και αι αβάσταχτοι τιμωρίαί,** αυτοί όμως κατεχόμενοι από την μέθην της κακίας ούτε καν θα αισθανθούν τον φόβον των όσων θα συμβούν. **Δι' αυτό και ο Παύλος λέγει ότι τα φοβερά εκείνα και αφόρητα δεινά θα εμφανισθούν όπως ο κοιλόπονος εις την έγκυον.**

...Έπειτα πάλιν αναφέρει άλλο σημείον, με όλα δε αυτά κάμει ολοφάνερον ότι δεν αγνοεί την

ημέραν της παρουσίας. Ποιον δε είναι το σημείον αυτό; **«Τότε δύο θα βρίσκονται εις τον αγρόν, ο ένας παραλαμβάνεται και ο άλλος αφήνεται. Δύο γυναίκες θα ανέλθουν εις τον μύλον· η μια παραλαμβάνεται και η άλλη αφήνεται. Να εισθε λοιπόν άγρυπνοι, διότι δεν γνωρίζετε ποιαν ώραν έρχεται ο Κύριός σας».** Όλα αυτά είναι δείγματα ότι γνωρίζει την ημέραν και ταυτοχρόνως τους εκτρέπει από την ερώτησιν. Δι' αυτό ακριβώς ανέφερε και τας ημέρας του Νώε και δια τούτο είπε και το «δύο επί κλίνης», δια να δηλώση τούτο, ότι θα έλθη εντελώς απροσδοκήτως και ενώ αυτοί θα είναι αμέριμνοι, και «δύο αλήθουσαι», που και αυτό είναι δείγμα αμεριμνησίας.

Και μαζί με αυτό αναφέρει ότι και υπηρέται και κύριοι παραλαμβάνονται και αφήνονται και αφήνονται αδιακρίτως, και εκείνοι που είναι ελεύθεροι και εκείνοι που κοπιάζουν, και από αυτήν την κοινωνικήν θέσιν και από την άλλην, όπως λέγει και εις την Παλαιάν Διαθήκην· **«από εκείνον που κάθεται εις τον θρόνον, μέχρι την αιχμάλωτον γυναίκα που είναι εις τον μύλον»**³³. Διότι, επειδή είπεν, ότι **δυσκόλως σώζονται οι πλούσιοι**³⁴, **θέλει να δείξη ότι ούτε αυτοί οπωσδήποτε θα χαθούν, ούτε οι πτωχοί θα σωθούν όλοι, αλλ' ότι και από εκείνους και από αυτούς και θα σωθούν και θα χαθούν.** Εγώ όμως νομίζω πως θέλει να φανερώση και ότι **η παρουσία θα γίνη κατά την διάρκειαν της νυκτός.** Διότι αυτό λέγει και ο Λουκάς³⁵. Βλέπεις πώς τα εγνώριζεν όλα με ακρίβειαν;

Έπειτα πάλιν, δια να μη ερωτήσουν, επρόσθεσε· **«Να εισθε άγρυπνοι λοιπόν, διότι δεν γνωρίζετε ποιαν ώραν έρχεται ο Κύριός σας».** Δεν είπε «δεν γνωρίζω», αλλά «δεν γνωρίζετε». Διότι, ενώ τους οδηγεί εις αυτήν σχεδόν την ώραν και τους στήνει, πάλιν τους απομακρύνει από την ερώτησιν, επειδή **θέλει να τους κρατή εις διαρκή αγωνίαν.** Δι' αυτό λέγει «γρηγορείτε», δείχνοντας ότι δι' αυτό δεν τους αποκαλύπτει την ώραν. **«Γνωρίζετε όμως τούτο, ότι εάν εγνώριζεν ο οικοδεσπότης ποιαν ώραν της νυκτός θα ήρχετο ο κλέπτης, θα αγρυπνούσε και δεν θα άφηνε να διαρρήξουν την οικίαν του. Δι' αυτό και σεις να εισθε έτοιμοι, διότι ο Υιός του ανθρώπου θα έθλη την ώραν που δεν περιμένετε».** Δι' αυτό δεν τους την αποκαλύπτει, δια να αγρυπνούν, δια να είναι πάντοτε έτοιμοι. **Δι' αυτό λέγει, όταν δεν θα περιμένετε, τότε θα έλθη, επειδή θέλει να ευρίσκονται εις διαρκή αγωνίαν και πάντοτε εις την αρετήν.** Εκείνο δε το οποίον εννοεί είναι το εξής· εάν εγνώριζαν οι πολλοί πότε θα αποθάνουν, θα έδειχναν προθυμίαν κατά την ώραν εκείνην.

Δια να μη δείχνουν λοιπόν ενδιαφέρον μόνον κατ' εκείνην την ώραν, δι' αυτό δεν τους αποκαλύπτει ούτε την κοινήν ώραν, ούτε την ώραν του καθενός, επειδή θέλει να την περιμένουν διαρκώς, δια να καταβάλλουν προσπάθειαν πάντοτε. Δι' αυτό έκαμε και το τέλος της ζωής του καθενός άγνωστον. Έπειτα ονομάζει φανερά τον εαυτόν Του Κύριον, ενώ δεν το έχει είπει πουθενά τόσο σαφώς. Εδώ δε νομίζω ότι επιπλήττει τους σκνηρούς, διότι δεν δείχνουν τόσο ενδιαφέρον δια την ψυχήν των, όσον ενδιαφέρον δείχνουν δια τα χρήματά των εκείνοι που περιμένουν κλέπτην. Διότι εκείνοι μεν όταν περιμένουν κλέπτην αγρυπνούν και δεν αφήνουν τίποτε από όσα υπάρχουν μέσα να αρπαχθή· ενώ σεις, αν και γνωρίζετε ότι θα έλθη, και θα έλθη οπωσδήποτε, δεν μένετε άγρυπνοι, λέγει, και προπαρασκευασμένοι, ώστε να μη αφαρπασθήτε από εδώ απροετοίμαστοι. Δι' αυτό η ημέρα των αδρανών έρχεται προς όλεθρόν των. Διότι, όπως εκείνος, εάν εγνώριζε την ημέραν, θα ημπορούσε να διαφύγη τον όλεθρον, έτσι και σεις, εάν είσασθε έτοιμοι θα τον διαφύγετε. Έπειτα, επειδή ανεφέρθη εις την κρίσιν, στρέφει τον λόγον και προς τους διδασκάλους, ομιλών περί τιμωρίας και αμοιβών· και αφού ανέφερε πρώτους τους εναρέτους, τελειώνει με τους αμαρτωλούς, κατακλείων τον λόγον με τας απειλάς.

...Αφού επιστημεν από όλα αυτά, ότι **δεν είναι δυνατόν να σωθώμεν εάν δεν αποβλέπωμεν εις το κοινόν συμφέρον** και αφού είδαμεν τον δούλον που εδιχοτομήθη και εκείνον που έκρυψε το τάλαντον εις την γην, **ας προτιμήσωμεν αυτήν την οδόν, δια να κερδήσωμεν και την αιώνιον ζωήν,** την οποίαν εύχομαι να επιτύχωμεν όλοι, με την χάριν και φιλανθρωπίαν του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, εις τον οποίον ανήκει η δόξα αιωνίως. Αμήν.

Σημ.

1.		Ματθ.		3,		1.
2.	B'		Θεσσ.		2,	3.
3.	B'		Θεσσ.		2,	9-10.

4.			Ιώβ			38,7.		
5.	Ιω.	19,	37	και	Ζαχ.	12,		10.
6.		Ματθ.		24,		30.		
7.		A'	Θεσσ.		4,	15.		
8.		Ματθ.		25,		12.		
9.		Ματθ.		25,		26-30.		
10.		'A	Κορ.		15,	53-54.		
11.		Ρωμ.		13,		12.		
12.		Γαλ.		3,		37.		
13.		Ιω.		6,		51-54.		
14.		Ιω.		14,		6.		
15.		Ματθ.		5,		5.		
16.		Εβρ.		11,		10.		
17.		Ιω.		14,		2.		
18.		Ματθ.		20,		28.		
19.		Ιω.		15,		14.		
20.		A'	Κορ.		12,		27.	
21.		A'	Κορ.		11,		3.	
22.		Ματθ.		12,		50.		
23.		Εκκλ.		1,		1.		
24.		Ιω.		12,		24.		
25.		A'	Κορ.		15,		36.	
26.		Ψαλμ.		23,		6.		
27.	Ματθ.	24,	35	και	Λουκά	21,		32.
28.		Πραξ.		1,		7.		
29.				Αυτόθι.				
30.		A'	Θεσσ.		5,		3.	
31.				Αυτόθι.				
32.		Ματθ.		24,		29.		
33.		Εξ.		11,		5.		
34.		Ματθ.		19,		23.		

35. Λουκά 11, 34.